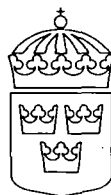

Regeringens proposition

1992/93:118

om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag
och enkla bolag

Prop.
1992/93:118

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 22 oktober 1992.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Gun Hellsvik

Propositionens huvudsakliga innehåll

Övergångstiden enligt punkten 4 övergångsbestämmelserna till 1980 års lag om handelsbolag och enkla bolag förlängs med ytterligare två år. Ändringen innebär att frågan om ett bolag som bildats enligt äldre lag är att betrakta som ett handelsbolag eller ett enkelt bolag intill utgången av år 1994 skall bedömas enligt 1895 års lag om handelsbolag och enkla bolag.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag

Härigenom föreskrivs att punkt 4 övergångsbestämmelserna till lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

4.¹ Fråga huruvida handelsbolag eller enkelt bolag föreligger skall intill utgången av år 1992 bedömas enligt äldre lag. Enkelt bolag, som från och med den 1 januari 1993 blir handelsbolag, skall ansöka om registrering före nämnda dag.

Föreslagen lydelse

4. Fråga huruvida handelsbolag eller enkelt bolag föreligger skall intill utgången av år 1994 bedömas enligt äldre lag. Enkelt bolag, som från och med den 1 januari 1995 blir handelsbolag, skall ansöka om registrering före nämnda dag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

¹ Senaste lydelse 1990:1105.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 22 oktober 1992

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkel-spiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidsson, Könberg, Odell, Lundgren, Unckel, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet Hellsvik

Proposition om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag

1 Inledning

Lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag (HBL) trädde i kraft den 1 juli 1981. Genom den upphävdes lagen (1895:64 s. 1) om handelsbolag och enkla bolag. I princip gäller den nya lagen även för bolag som bildats enligt äldre rätt.

HBL innehåller en ändrad gränsdragning mellan handelsbolag och enkla bolag. Ändringen innebär att användningsområdet för enkla bolag har begränsats jämfört med vad som gällde tidigare. Beträffande bolag som bildats enligt äldre rätt gäller emellertid enligt punkten 4 i övergångsbestämmelserna till HBL en särskild övergångsregel för gränsdragningen. Regeln innebär i sin ursprungliga lydelse att frågan om ett handelsbolag eller ett enkelt bolag förelåg skulle intill utgången av år 1985 bedömas enligt den äldre lagen. Övergångstiden har sedermera förlängts intill utgången av år 1992.

I samband med att beskattningen av handelsbolag och enskild närings-verksamhet har övervägts har i en inom Justitiedepartementet upprättad promemoria, 1989-10-27 Enmanshandelsbolag, föreslagits bl.a. en ändrad gränsdragning mellan handelsbolag och enkla bolag. Den föreslagna gränsdragningen innebär att ett handelsbolag uppkommer först genom registrering i handelsregistret.

2 Föredragandens överväganden

Mitt förslag: Övergångstiden enligt punkten 4 övergångsbestämmelserna till lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag (HBL) förlängs med ytterligare två år. Ändringen innebär att frågan om ett bolag som bildats enligt lagen (1895:64 s. 1) om handelsbolag och enkla bolag är att betrakta som ett handelsbolag eller ett enkelt bolag intill utgången av år 1994 skall bedömas enligt 1895 års lag.

Skälen för mitt förslag: Den nya gränsdragning mellan handelsbolag och enkla bolag som infördes med HBL innebär i princip att ett handelsbolag föreligger så snart en näringsverksamhet utövas i bolagsform. Enligt en övergångsbestämmelse till lagen skulle emellertid denna nya gränsdragning under en övergångstid inte tillämpas beträffande bolag som bildats före ikraftträdandet. Skälet för detta var att vissa skattemässiga olägenheter kan uppkomma i enskilda fall, om en verksamhet som har anpassats efter de skatteregler som gäller för ett enkelt bolag i fortsättningen skall anses utövad i handelsbolag (se prop. 1979/80:143 s. 38).

Övergångstiden enligt punkten 4 i övergångsbestämmelserna har därefter vid ett antal tillfällen förlängts ytterligare (se SFS 1985:92, 1987:1014, 1989:914 och 1990:1105).

Då övergångstiden senast förlängdes skedde detta främst för att det ansågs lämpligt att avvakta ett ställningstagande till beskattningen av handelsbolag och enskild näringsverksamhet. I betänkandet (SOU 1991:100) Neutral företagsbeskattning har utredningen om beskattning av inkomster hos enskilda näringsidkare och handelsbolag föreslagit nya regler om hur enskild näringsidkare och delägare i handelsbolag skall beskattas. Dessa regler förutsätter inte någon ny gränsdragning mellan handelsbolag och enkla bolag. Något slutligt ställningstagande till utredningens förslag har ännu inte gjorts.

Vid behandlingen av frågan om gränsdragningen mellan handelsbolag och enkla bolag har framhållits att även civilrättsliga skäl talar för en ny gränsdragning som innebär att ett handelsbolag uppkommer först genom registrering i handelsregistret (jfr SOU:1986:44, Staketmetod för beskattning av handelsbolag).

Det har även framhållits att det finns behov av att kunna driva näringsverksamhet i enkelt bolag. Sveriges fiskares Riksförbund har i skrivelse till Justitiedepartementet framhållit att det enkla bolaget utgör en lämplig bolagsform för fiskeverksamhet (se bilaga till prop. 1984/85:99).

Vad jag nu redovisat talar för att gränsdragningen mellan handelsbolag och enkla bolag bör omprövas ur en rent civilrättslig synvinkel. Jag avser att senare återkomma med förslag till ny gränsdragning mellan handelsbolag och enkla bolag. En förändrad gränsdragning förutsätter emellertid att registreringen av handelsbolagen fungerar väl. Regeringen har i en till riksdagen nyligen överlämnad proposition (prop. 1992/93:27) föreslagit att huvudmannskapet för handelsregistren överförs från länsstyrelserna till Patent- och registreringsverket. En sådan reform skall vara genomförd senast den 1 januari 1995. Enligt min mening är det inte lämpligt att en ny reglering av gränsdragningen mellan handelsbolag och enkla bolag träder i kraft innan reformen helt har genomförts.

I avvaktan på att gränsdragningen mellan handelsbolag och enkla bolag kan behandlas bör övergångstiden avseende gränsdragningen mellan äldre handelsbolag och enkla bolag förlängas med ytterligare två år.

3 Upprättat lagförslag

Prop. 1992/93:118

I enlighet med vad jag nu anfört har inom Justitiedepartementet upprättats ett förslag till lag om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

Frågan är av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslaget.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

